

PATVIRTINTA
Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio
gimnazijos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 08 d.
įsakymu Nr. V1-132

SMURTO BEI PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio gimnazijoje tvarkos aprašas (toliau - tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.
2. Tvarkos aprašo paskirtis - padėti gimnazijoje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
3. Tvarkos aprašas nustato smurto bei patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą gimnazijoje.
4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 4.1. į smurtą bei patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 4.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą bei patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą bei patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų.
5. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) supažindinami su Tvarkos aprašu ir patvirtina tai savo parašu.
6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 6.1. **smurtas bei patyčios** - tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti

psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Smurtas ir patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės smurtas bei patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.1.5. **patyčios kibernetinėje erdvėje** - patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

6.2. **patyčias patiriantis vaikas** - mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

6.3. **besityčiojantysis** - mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. **patyčias patiriantis suaugęs** - administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

6.5. **smurto bei patyčių stebėtojas** - mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.6. **smurto bei patyčių prevencija** - veikla, skirta smurto bei patyčių rizikai mažinti imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. **smurto ir patyčių intervencija** - visuma priemonių, taikomų visiems smurto bei patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. **smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – smurto bei patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas;

6.9. **prevencinė programa** - planingų ir sistemingų priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksmus ir mažinti rizikos veiksnių įtaką, visuma.

II. SMURTO BEI PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

8. Smurto bei patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

9. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už Gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio gimnazijos smurto bei patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

10. Smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos vaiko gerovės komisija, kuri kiekvienais mokslo metais:

10.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą bei patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą bei patyčias analizės duomenimis rengia smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia pasiūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto bei patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia pasiūlymus gimnazijos direktoriui dėl Gimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus gimnazijos smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą bei patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klaseje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO BEI PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą bei patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: tėvus (globėjus, rūpintojus), gimnazijos darbuotojus ar institucijas (policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias bei smurtą;

12.5. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Gimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

- 13.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
- 13.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis;
- 13.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
- 13.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);
- 13.5. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
14. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias bei smurtą:
 - 14.1. užpildo pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (1 priedas), ją perduoda vaiko gerovės komisijos pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui;
 - 14.2. užpildytą formą priėmęs asmuo formą registruoja Smurto bei patyčių registracijos žurnale;
 - 14.3. organizuoja individualius pokalbius su smurto bei patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
 - 14.4. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
15. Klasės vadovas, nesiliaujant smurtui bei patyčioms ar esant sudėtingesniai atvejui, kreipiasi į gimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininką, socialinį pedagogą ar psichologą ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį. Esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja vaiko gerovės komisijos posėdį.
16. Gimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:
 - 16.1 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 16.2. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;
 - 16.3. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą bei patyčias turėtų informuoti gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.
18. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą bei patyčias turėtų informuoti gimnazijos direktorių, kuris imasi gimnazijos tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.
19. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba smurtą gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Gimnazijos tvarkos apraše.

19. Kitiems smurto bei patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

20. Tais atvejais, kai gimnazijoje yra kitos priežastys dėl kurių negali būti teikiama švietimo pagalba ar netikslinga ją teikti gimnazijoje, klasės vadovas ir/ar administracijos vadovas, suderinęs su Trakų rajono švietimo pagalbos tarnybos direktoriumi, nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Švietimo pagalbos tarnybą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

22. Tvarkos aprašas skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje.

Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio gimnazija

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Data.....

Patyčias patyręs asmuo.....

Besityčiojęs asmuo(-ys).....

.....

.....

Patyčių pobūdis (pažymėkite visus tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Patyčios kibernetinėje erdvėje
- Žodinės patyčios
- Fizinės patyčios
- Socialinės patyčios

Kita.....

Incidento vieta:.....

Incidento laikas.....

Patyčių stebėtojas(-ai).....

.....

.....

Apie incidentą pranešė

(parašas) (vardas, pavardė)

Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio gimnazija

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Data.....

Patyčias patyręs asmuo.....

Besityčiojęs asmuo(-ys).....

.....

.....

Patyčių pobūdis (pažymėkite visus tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Patyčios kibernetinėje erdvėje
- Žodinės patyčios
- Fizinės patyčios
- Socialinės patyčios

Kita.....

Incidento vieta:.....

Incidento laikas.....

Patyčių stebėtojas(-ai).....

.....

.....

Apie incidentą pranešė

(parašas) (vardas, pavardė)